

# وصیت نامه امام علی علیه السلام

بسم الله الرحمن الرحيم

این آن چیزی است که علی پسر ابوطالب وصیت می‌کند: به وحدانیت و یگانگی خدا گواهی می‌دهد و اقرار می‌کند که محمد بنده و پیغمبر اوست، خدا او را فرستاده تا دین خود را بر دیگر ادیان پیروز گرداند. همانا نماز، عبادت، حیات و زندگانی من از آن خداست. شریکی برای او نیست، من به این امر شده‌ام و از تسلیم شدگان اویم. فرزندم حسن! تو و همه فرزندان و اهل بیت و هر کس را که این نوشته من به او رسد را به امور ذیل توصیه و سفارش می‌کنم:

۱- تقوای الهی را هرگز از یاد نبرید، کوشش کنید تا دم مرگ بر دین خدا باقی بمانید.

۲- همه با هم به ریسمان خدا چنگ بزنید، و بر مبنای ایمان و خداشناسی متفق و متحد باشید و از تفرقه بپرهیزید، پیغمبر فرمود: اصلاح میان مردم از نماز و روزه دائم افضل است و چیزی که دین را محو می‌کند، فساد و اختلاف است.

۳- ارحام و خویشاوندان را از یاد نبرید، صله رحم کنید که صله رحم حساب انسان را نزد خدا آسان می‌کند

۴- خدا را! خدا را! درباره یتیمان، مبادا گرسنه و بی سرپرست بمانند.

۵- خدا را! خدا را! درباره همسایگان، پیغمبر آن قدر سفارش همسایگان را فرمود که ما گمان کردیم می‌خواهند آنها را در ارث شریک کند.

۶- خدا را! خدا را! درباره قرآن؛ مبادا دیگران در عمل کردن، بر شما پیشی گیرند. امر به معروف و نهی از منکر را ترک نکنید؛ نتیجه ترک آن این است که بدان و ناپاکان بر شما مسلط خواهند شد و به شما ستم خواهند کرد، آنگاه هر چه نیکان شما دعا کنند، دعای آنها برآورده نخواهد شد.

۷- خدا را! خدا را! درباره نماز؛ نماز پایه دین شماست

۸- خدا را! خدا را! درباره کعبه، خانه خدا، مبادا حج تعطیل شود که اگر حج متروک بماند، مهلت داده نخواهد شد و دیگران شما را طعمه خود خواهند کرد.

۹- خدا را! خدا را! درباره جهاد در راه خدا، از مال و جان خود در این راه مضایقه نکنید.

۱۰- خدا را! خدا را! درباره زکات؛ زکات آتش خشم الهی را خاموش می‌کند.

۱۱- خدا را! خدا را! درباره ذریه پیغمبرتان، مبادا مورد ستم قرار گیرند.

۱۲- خدا را! خدا را! درباره صحابه و یاران پیغمبر، رسول خدا (صلی الله علیه و آله) درباره آنها سفارش کرده است.

۱۳- خدا را! خدا را! درباره فقرا و تهیدستان، آنها را در زندگی شریک خود سازید

۱۴- خدا را! خدا را! درباره بردگان، که آخرین سفارش پیغمبر درباره اینها

بود.

۱۵- در انجام کاری که رضای خدا در آن است بکوشید و به سخن مردم (در صورتی که مخالف آن هستند) ترتیب اثر ندهید.

۱۶- با مردم به خوشی و نیکی رفتار کنید چنانکه قرآن دستور داده است.

۱۷- امر به معروف و نهی از منکر را ترک نکنید؛ نتیجه ترک آن این است که بدان و ناپاکان بر شما مسلط خواهند شد و به شما ستم خواهند کرد، آنگاه هر چه نیکان شما دعا کنند، دعای آنها برآورده نخواهد شد.

۱۸- بر شما باد که بر روابط دوستانه ما بین خویش بیفزایید، به یکدیگر نیکی کنید، از کناره‌گیری و قطع ارتباط و تفرقه و تشتت بپرهیزید.

۱۹- کارهای خیر را به مدد یکدیگر و به اتفاق هم انجام دهید، از همکاری در مورد گناهان و چیزهایی که موجب کدورت و دشمنی می‌شود، بپرهیزید.

۲۰- از خدا بترسید که جزا و کیفر خدا شدید است .

خداوند همه شما را در کنف حمایت خود محفوظ بدارد و به امت پیغمبر توفیق دهد که احترام شما (اهل بیت) و احترام پیغمبر خود را پاس بدارند. همه شما را به خدا می‌سپارم . سلام و دورد حق بر همه شما ...

---

(۱) از علامه امینی پرسیدم: آخرین زکری که علی(علیه‌السلام) بر زبان مبارک جاری فرمود چه بود؟ می‌فرماید: بعضی می‌گویند پس از وصیتی که ذکر آن رفت امام علی(علیه‌السلام) لحظه‌ای بیهوش شد و چون به هوش آمد

دیگر سخنی جز لا اله الا الله از حضرت شنیده نشد تا جان به جان آفرین تسلیم فرمود. چنانکه بعضی دیگر گفته‌اند: (۲) آخرین فرمایش ایشان این آیه شریفه بود: فمن يعمل مثقال ذره خيراً يره و من يعمل مثقال ذره شراً يره. (۳) البته گروهی دیگر ذکر کرده‌اند (۴) که حضرت ابتدا به فرشتگان خدا سلام داد سپس این آیات را زمزمه فرمود که لمثل هذا لليعمل العاملون، (۵) یعنی برای چنین لحظاتی باید عمل کرده و بکوشند و ان الله مع الذين اتقوا و الذين هم محسنون (۶) یعنی خدا با مردمی است که عمر خود را به تقوا و پرهیزکاری گذراندند و مردمی که همواره کار نیک می‌کنند. آنگاه در واپسین دم حیات فرمود: اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له و اشهد ان محمد عبده و رسوله .

---

پی‌نوشت‌ها: ۱- مقاتل الطالبین، صص ۴۴ - ۲۸، ابن اثیر، ج ۳، صص ۱۹۷ - ۱۹۴، مروج الذهب، ج ۲، صص ۴۴ - ۴۰. ۲- انساب الاشراف، ص ۴۹۹/۳ - زلزال ۸ - ۷. ۴- بعثت، غدیر، عاشورا/ مهدی، محمدرضا حکیمی، ص ۸۴. ۵- صافات / ۶۰. ۶- نحل/ ۱۲۹ .